

О ОВОЈ КЊИЗИ

Књига *Колевка реке*, 105. у Колекцији *Одговори*, садржи разговоре које сам водио са сликаром Бошком Карановићем у октобру 1996. године за циклус емисија Радио Београда *Госи Другог програма*.

Захвалан сам сликару Бошку Карановићу на разговорима, на избору фотографија и, наравно, репродукција. Посебно ми је драго што је, уз сто примерака књиге, приложио по један графички лист. Тако књига употпуњује животни и уметнички пут овог заслужног педагога и угледног ликовног ствараоца.

Захвалан сам и ваљевским колективима – *Тус, Тук, Gate, Europa bus* – који су помогли објављивање ове књиге.

Природно, посебна захвалност припада издавачима – *Београдској књизи* и ваљевском *Keju*, пре свега Миодрагу Максимовићу и Милану Тасићу – чије заузимање показује њихов поуздан однос према Колекцији *Одговори*.

Захваљујем се и сталним сарадницима – Радовану Поповићу, Бори Драшковићу, Николи Масниковићу, Богдану Терзићу, Властимиру Николићу, Војиславу Несторовићу и Бранку Стевановићу – који настоје да Колекција *Одговори* живи.

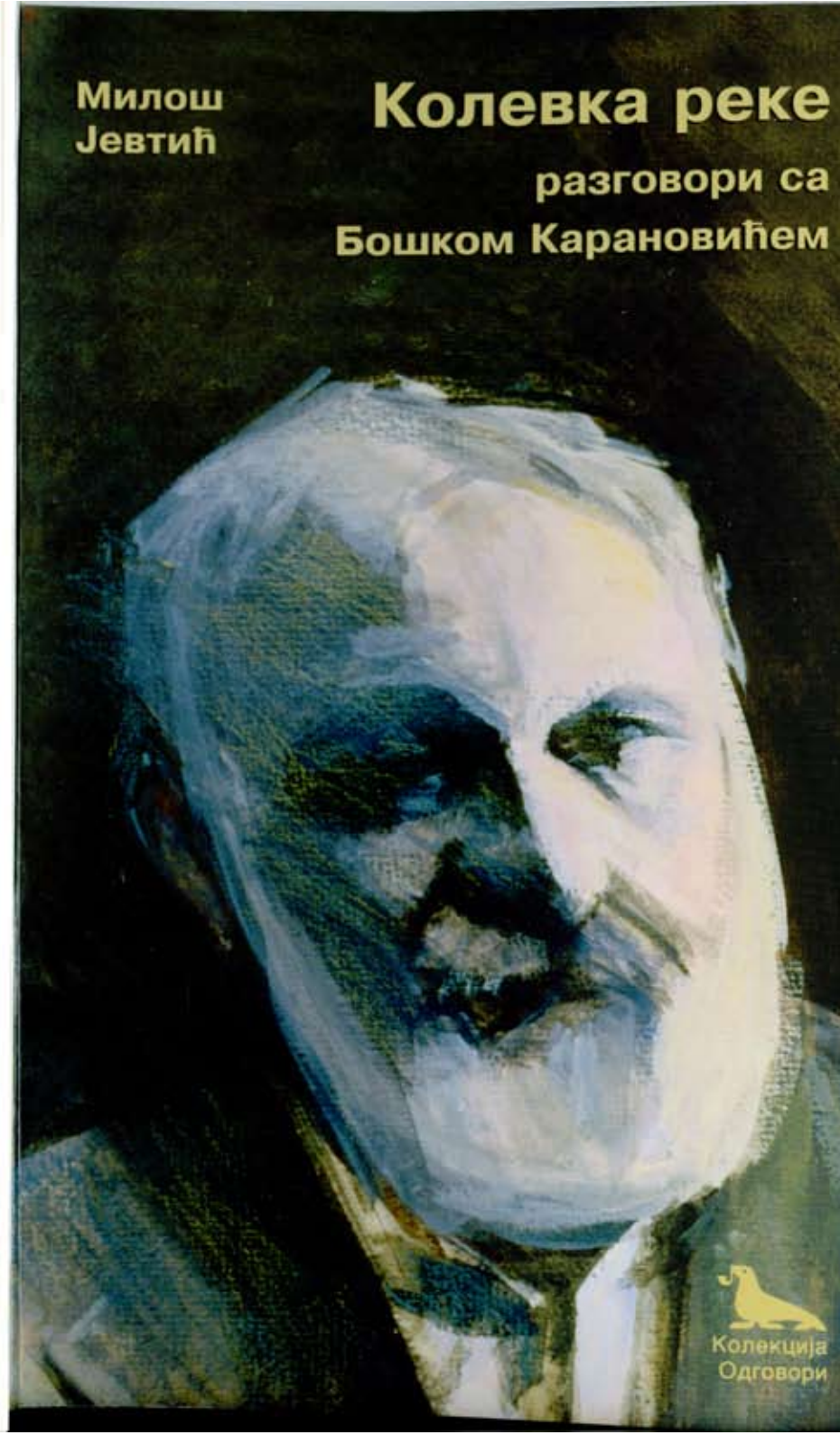
Верујем да ће ова књига бити како потпун увид у дело Бошка Карановића, тако и пун израз о развоју нашег сликарства, посебно графике, у другој половини прошлог века.

Београд,
децембар 2001. године

М. Ј.

Милош
Јевтић

Колевка реке
разговори са
Бошком Карановићем

Колекција
Одговори

Милош Јевтић
Колевка реке
разговори са
Бошком Карановићем

Колекција
Одговори
књига 105

Издавачи
Београдска књига
Кеј, Ваљево

За издаваче
Милан Тасић
Миодраг Максимовић

Уредник
Радован Појовић

Језичка редакција
Богдан Терзић
Бранко Сивановић

Графички дизајн
Колекције *Одговори*
Никола Масниковић

Технички уредник
Војислав Несићоровић

Портрет Бошка Карановића на корицама
Марко Крсмановић

Штампа
Идеа принт, Београд

Тираж
500 примерака

ISBN 86-7590-010-4

Милош Јевтић
Колевка
реке
разговори са
Бошком Карановићем

*Dragi Jovice, za tebe
upomena koja vas vezi
iz Norog i danas
Branco Krsmanovic*

Beograd 12. 6. 02.

Београд

2002

Драги Мишо,

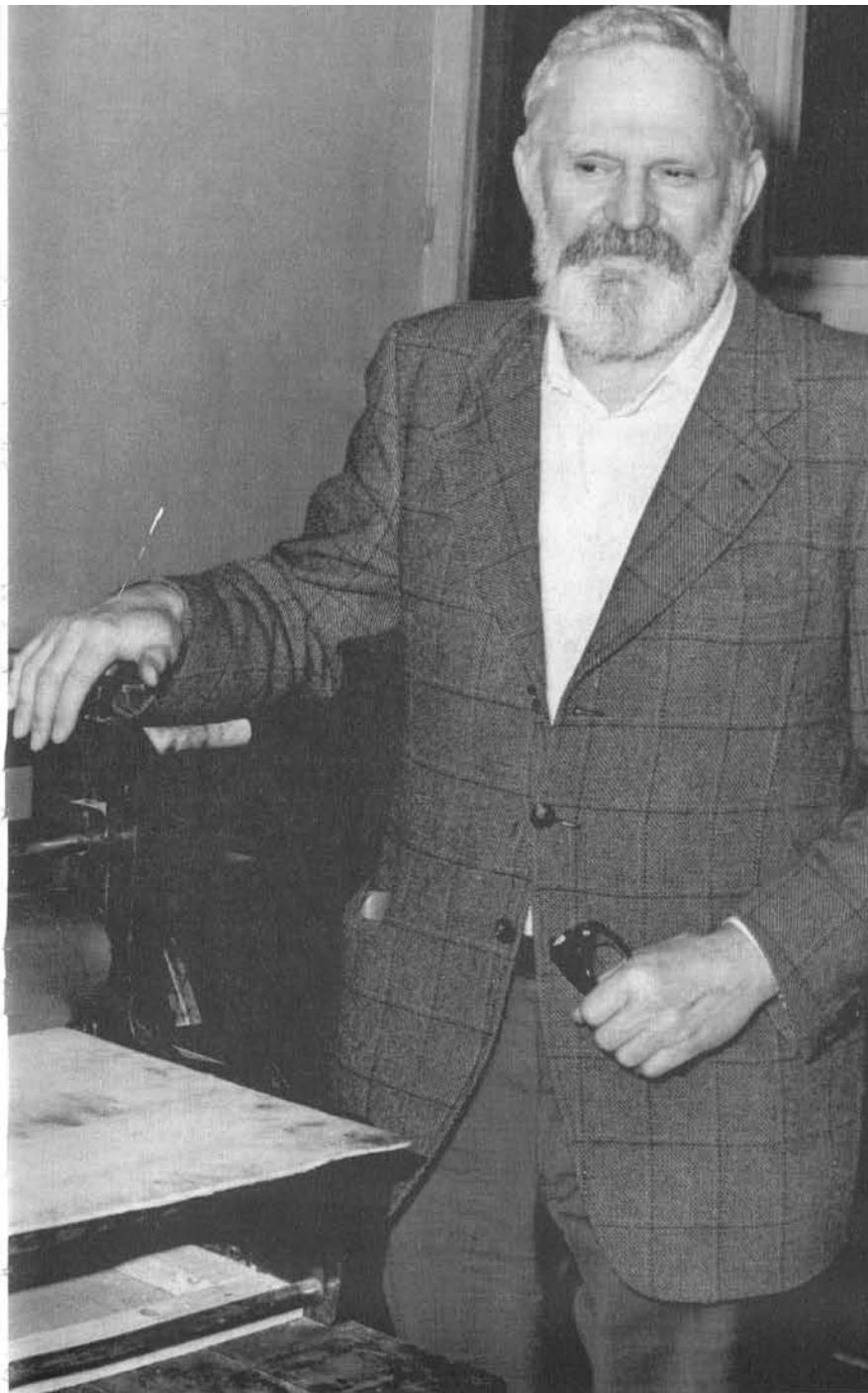
Не могу замислити ни писмо без "драти" у поштомату,
иначе не пишем писмо. Дакле, драги Мишо, много
си се трудио да ме мучиш у нештој рорко емисији,
па сар мучиш. Послар си ми књига, већ тој
рукопис, и како некако да добио спис сао преје
и обвештао митоса којој је упушено. Велики тој
велики напор јер си мучио обвештао тој
тојште да те мучиш у касу кој ми етар
више није родољубао да се крпје и ески дирам
штој одбавној упушено. Не верујем ја је то
којило кету оме што дух мотао рећи у ортобор.
Ни сар ни сам сигурач да ми је предало дашти
ордурач и не мучиш да колико времена прже.
Наш рајтор, докога јут, обвештао је у етар, сар
пре у слот, а мене не напушта обвештао нештој
— јесам ли мучио штоја обвештао? Да ми сам
рао праве ортоборе. било је имитовизације па и
датење нека.

Пишем тебе у похвалу - у оном посли си сигурач
и мучиш, дако си ми шао да књига дуре нештој
живој ачота што тојшта тражиш као мучиш
орхив времена.
Колико тој да сам не мучиш, кар сам с тобом у
оном малом камикету не могу се рашири. шта
је то оцети сам. мучиш неки мајкемидам који
сам касно мучиш, а сар те обвештао. Дути рајто-
бор, у микрофон" су дили јеруца нештојштоја
и сар река, и право у обвештао, како се то каже
на то "кретос мучиш". Оти што су мучиш дили
су заробљени, не би пришеде! ако сам не му и
како мучиш и обвештао нештојштоја ја
је то што мота што ни у пошти тојшта писат

сирепама за трговини афирмацијево као што
су колеге бисаке и творилац о мени.
Гаранто одлично, све игралиште криштини, триго ворт-
ма и „коректури“ како го професор мени. Визуал
и ја стојим приликом и сензидимити на једном плану
вукела и окријејет суду. Јамак све моје колумни-
катоци и отбереке као валот у васишвајк и,
горату, онторен милово.
мање сам творило о свима о којих сам пишио
о мојим професорима, о колегама и о власницима
деца, оно што се менига у ошима, у одсуству мени.
свега мота нема у мојим отворима, губав сам мени.
Нема моје породице, моје мени игралиште, мање
проје реде које смо заједно поселили, неговали
порадили смо кересени глумца. Како је био мој мени вој,
а што све друго та је реело па и крајило.
На сваком менигу вавако је дини ровек, што је
моја мајка реела и зарала: „и моје боже ровек!“
Наводи ме на оно већоштво, кар су му отворили
што није у меници: „и мене је дини ровек него
вадило.“ Иа мајка реде ме је игралиште јр сам
се тоу нашао. Ја, најмање деце.
Остао да свим писмом горату по нешто што
сам продуциро или... оно мени је мени у мени
писма су ми ошје дво који би менико катлас што-
ворио, она само горату по нешто.
На крају, тош једном ми хвала на свему, но је
једном морало да ме свитице.
Поздрављам се по свом менигу
Ботико Крајинић

марта 1999. године
у Београду

Сликари, графичари, професори на Факултету ликовних уметности у Београду, **Бошко Карановић** је рођен 1924. године у Босанској Крупи. Основну школу је завршио у родном месту. Гимназију је учио у Биџаци – до 1941. године, када је избегао у Београд, где је мајурирао 1943. године.

Академију за ликовне уметности у Београду Карановић је уписао 1943. године. Професори су му били Мило Милуновић, Иван Табаковић и Недељко Гвозденовић. Дипломирао је 1948. године, у класи професора Марка Челебоновића. После дипломирања, завршио је – 1949. године – графичку специјалку код професора Михаила С. Пејрова.

Године 1949. Бошко Карановић је изабран за асистента за предмет **графика** на Ликовној академији, данас Факултету ликовних уметности у Београду. Био је и декан Факултета ликовних уметности. Прошавши сва универзитетска звања, пензионисан је – као редовни професор – 1989. године.

Ликовној јавности Карановић се представио 1947. године, на Четвртој изложби Удружења ликовних уметника Србије. Прву самосталну изложбу је приредио у Графичком колективу, 1952. године. Поред Београда, самостално је још излагао у Новом Саду, Загребу, Сомбору, Апатину, Приштини, Косовској Митровици, Чачку, Бијелини и Обреновцу. Године 1993. приредио је ретроспективну изложбу у Београду, која је, по том, приказана у Нишу, Крушевцу, Лесковцу и на Цетињу.

Изложба „Каран и студенти“, отворена у Студентском граду 1985, првенста је у Ниш, Приштини, Нови Сад, Сарајево и Скопље.

Бошко Карановић је излагао и на великом броју колективних изложби београдских, српских и југословенских уметника, као и на већем броју угледних ликовних манифестација, како у земљи, тако и у свету. Тако је графике Бошка Карановића, поред београдске, видела и публика у око 400 градова у земљи и свету – у Лугану, Солуну, Хагену, Пасау, Бремену, Ајини, Берлину, Бону, Дортмунду, Варшави, Сао Паолу, Рио де Жанеиру итд.

Карановић је, заједно с колегама Мирјаном Михаћ, Драгославом Стојановићем Сићом, Милом Петровићем и Драгољубом Кажичем, основао 1949. године Графички колектив, који је 1952. године отворио данас познату галерију Графички колектив. Из Графичког колектива је иступио 1957, а вратио се 1980. године.

Ликовно дело Бошка Карановића је највећим делом посвећено графици. Бавио се и другим ликовним гранама, тако и серијом и мозаиком, а последњих деценија и сликарством.

Посебно је цењен јавни рад Бошка Карановића. Био је веома активан у Удружењу ликовних уметника Србије и у Савезу ликовних уметника Југославије. Био је у једном мандату председник Улуса и више година секретар Графичке секције, та и генерални секретар Савеза ликовних уметника Југославије.

За свој уметнички рад Бошко Карановић је добио више признања, међу осталима и највеће национално признање – Вукову награду. Такође, добитник је и Октобарске награде Београда, награде Октобарског салона, Златне игле Улуса, Златног беоцуга и Великог печата Графичког колектива. Исти тако, добитник је и два Ордена рада.

Милош Јевтић

Драго нам је што говорите за Радио Београд, за циклус емисија *Гости Другог програма* и што ћете омогућити да јавност – Вашом живом речју – оствари увид у Вашу животну и уметничку биографију... Предлажемо да разговор започнемо присећањима о првој животној деоници, дакле о годинама које сте провели у свом завичају, и то у завичају у ширем смислу, како у својој родној Босанској Крупи, тако и у Бихаћу, где сте почели да учите гимназију, коју сте прекинули 1941. године, када сте избегли у Београд. Дакле, шта припада – и сада – завичајним сећањима? Да ли су то, могуће је, и оне идиличне слике које ћемо, касније, наћи у чувеној песми Бранка Топића *Мала моја из Босанске Крупе*? Шта Вас је, заправо, тада све привлачило? Колико сте били с природом и у природи? Такође, какав сте били ђак? Да ли Вас је успех у основној школи, да тако кажемо, и квалификовао да одете у Бихаћ, на даље школовање, што тада није био баш чест случај? Да ли је Бихаћ, велики Бихаћ, био некаква прекретница у Вашим осећањима света и живота? Да ли сте, можда баш у гимназији, наслутили своје сликарске склоности? Да ли су Вас у таквим слутњама подржавали и поједини професори? Уосталом, да ли сте – напуштајући 1941. године свој завичај – веровали да одлазите из њега трајно?

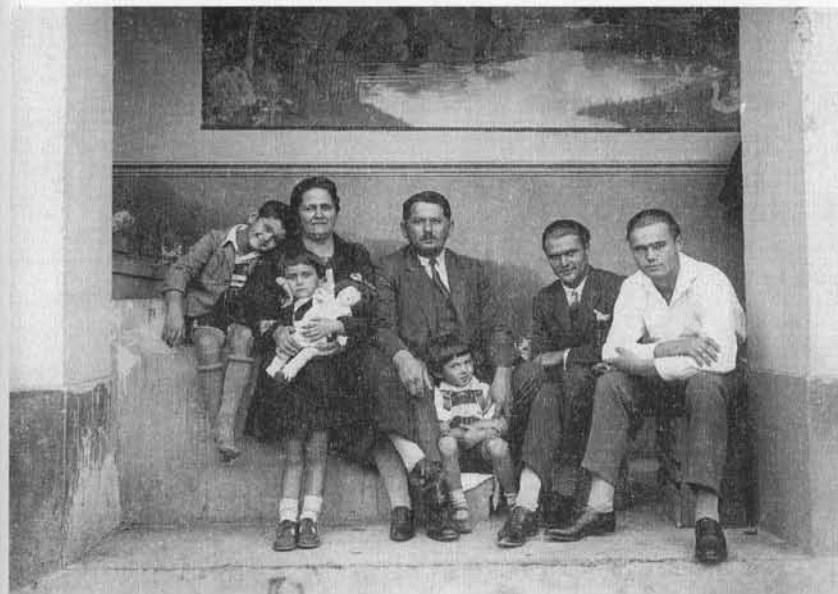
Бошко Карановић

Шта је мој завичај? Мој завичај је Босанска Крупа... И сада када изговорим то име – узбудим се. Често живим с најранијим детињством, са својом авлијом, са својом кухом и са својом породицом.

Посебно сам често са својом мајком, која је сва била посвећена нама, својој деци. Посвећена је била и једном великом послу који је водила. Иако је била извозник, својој деци је поклонила све – своју мудрост, своју љубав. Прве молитве смо од ње научили. С нама је проводила време и играјући се – од клиса до тениса.

или хемијском оловком или акварелом. На основу тих бележака, у атељеу правим слике. Дакле, прихватио сам један обичај који је доста давно био заступљен у нашој пракси – да се слике праве у атељеу, када сам ослобођен директног контакта с пејзажом!

Има доста разлога што сам споменуо – имагинацију. Сезан је рекао: „Ја правим природу, ја стварам природу, ја не копирам природу!“ Домоћи се тога, за мене значи створити личну поетику.

Породица 1929, Бошко је најмлађи

*У основној школи са учитељем Челиковићем,
Бошко је нагнуће главе*

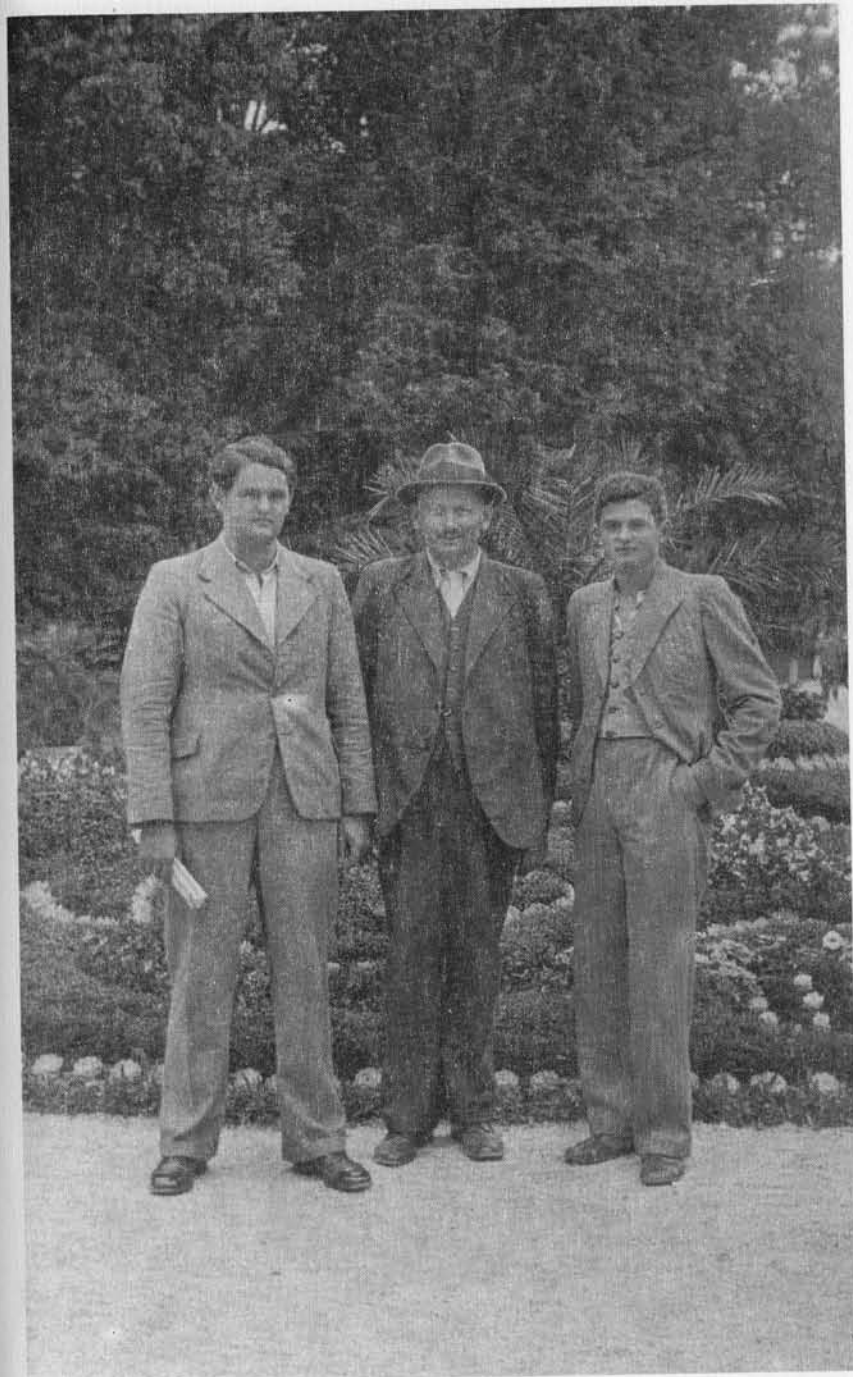

У гимназији у Бихаћу, са разредном Анђелијом Пуџић

*Мајуранџи Осме мушке гимназије у Београду, 1943,
Бошко је у врху фотографије*

*С браћом Јовом,
у њосеји оцу у Рогашкој Слајини, 1939.*

С мајком и сестром Вером, 1939.

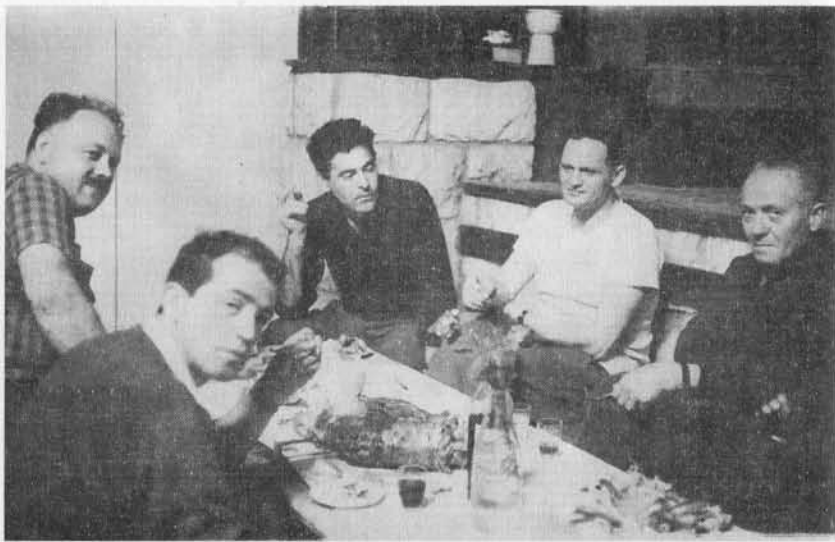
Група студената београдске Академије у Загребу, 1946.

*С друговима у Бихаћкој гимназији –
Вито Стефановић, Секанина и Бодо Савић, 1940.*

*Штаб Пеће херцеговачке на омладинској јузи Брчко-Бановићи,
сликар бригаде је јрви с лева, Трајанка је у средини, 1946.*

*У аџељеу у Улици Андре Николића,
с професором Милом Милуновићем, Младеном Србиновићем,
Стијаном Ђелићем и Миодрагом Рогићем, 1966.*

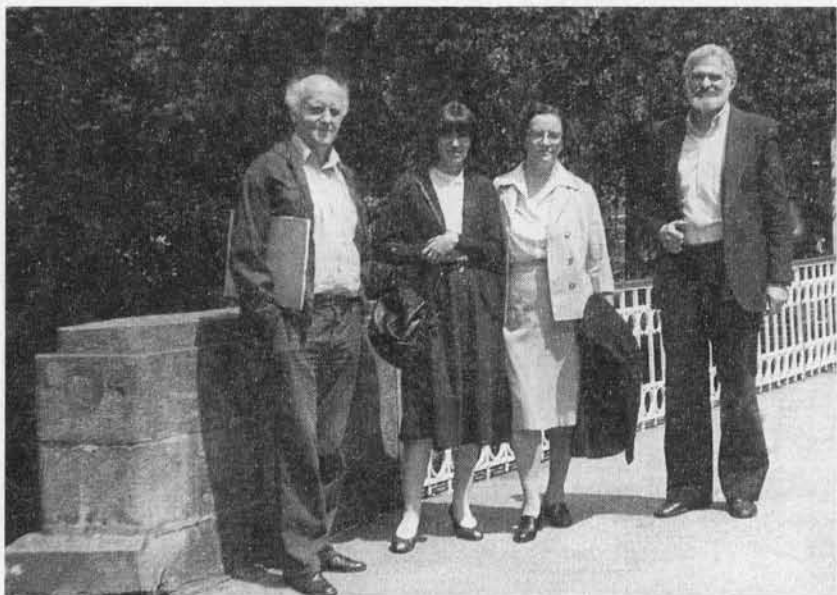
С Трајанком на одмору у Белановици, 1979.

У графичкој збирци Факултета ликовних уметности, 1978.

У аџељеу код Бошка Пејровића на Пејроварадину, 1970.

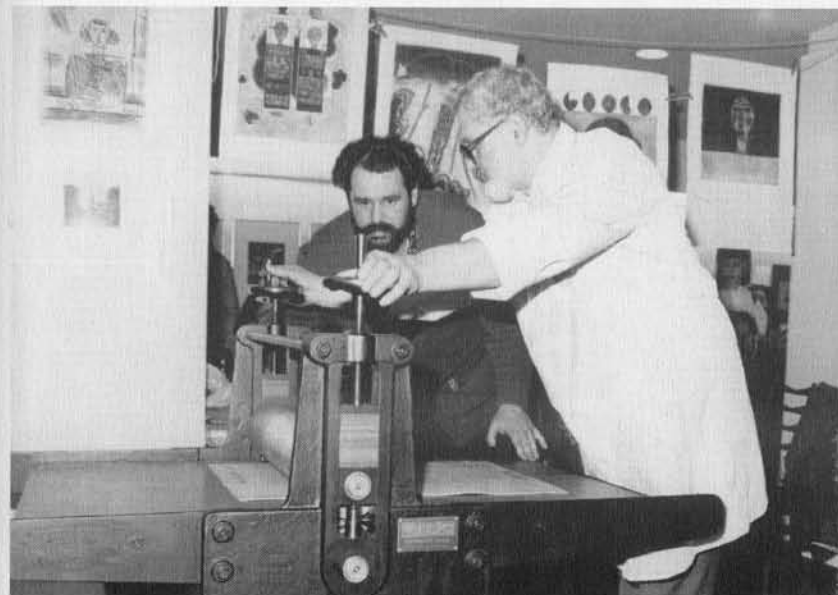
*С Марком и Милом Крсмановић и Трајанком,
Врњачка Бања, 1985.*

*Са синовима Бранимиром и Пејром,
Ресен, 1977.*

У аишељу код Стојана Ђелића

Са сином Родољубом на Ојвореном графичком аишељу, 1987.

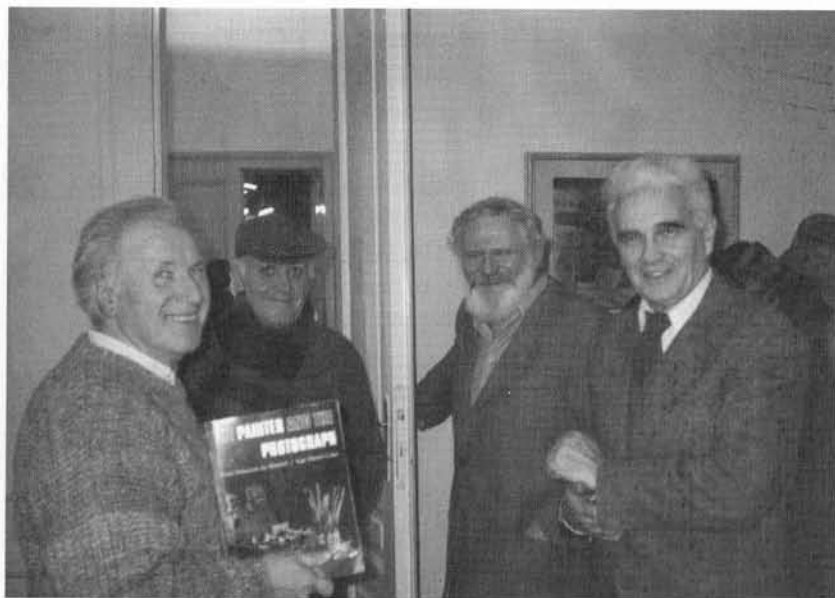

У айшељу код Младена Србиновића, 1988.

*Излагачи изложбе „Каран и сџуденџи“
у Сџуденџиском граду, 1985.*

*У деканатју Факултета ликовних уметности,
с колегама Мишевићем, Крсмановићем и Продановићем, 1987.*

*Ошварање изложбе Божидара Јакца у галерији
Српске академије наука и уметности, 1974.*

*Први „Ойворени ашеље“ графике,
на изложби Јана Торойа у Народном музеју, 1982.*

*Први амајтерски курс графике
у Народном музеју 1986/87.*

*Са Сејреном и суйругама у Норвешкој,
приликом иштампања маје графике за сјоменик
југословенским инјернирцима у Ослу, 1975.*

*Са Гросенбахером и његовом суйругом у Цириху, 1969;
они су основали „Артју“, клуб пријатеља графике*

*С директором Михајем и супругима,
на Уметничкој академији у Единбургу, 1988.*

*С Вањом Крауџи, Драгишом Обрадовићем и Милорадом
Јанковићем Доцом, дом културе у Врњачкој Бањи, 1986.*

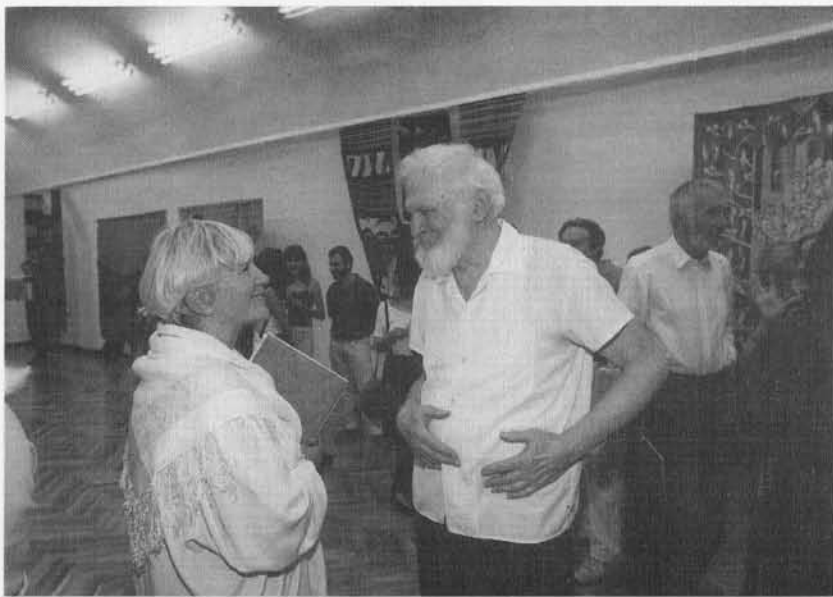

*С Војином Стојићем, Иваном Штамболићем и домаћином
Каору Хајори на Факултету леких уметности у Токију*

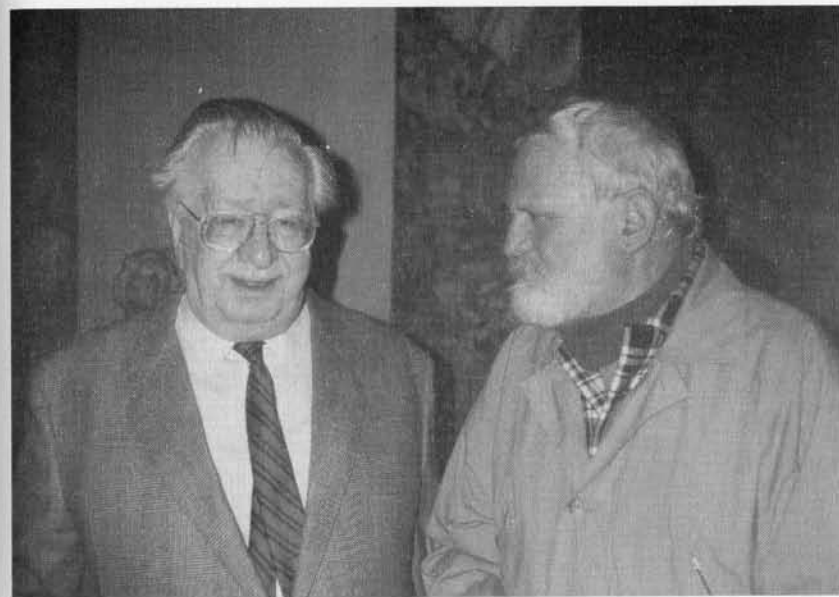

*Ојварање самосталне изложбе у галерији „Сунце“ у Лесковцу,
са Срејом Бошњак и Предрагом Димитријевићем, 1995.*

*Са Надом Аџић, ујравником „Аџељеа 61“,
на изложби „Фуџог '99“ на Пејроварадину*

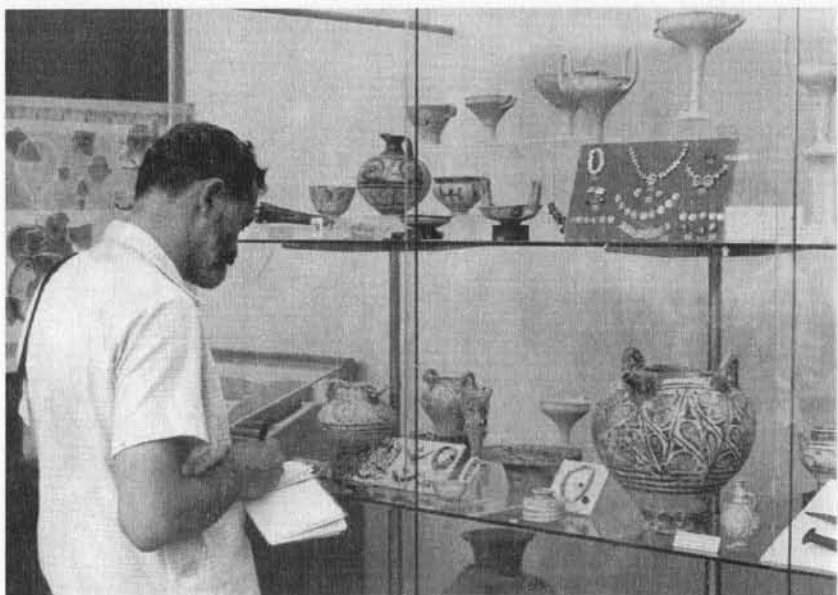
С Драгољубом Кажућем, 1994.

*У Одбору фонда „Моша Пијаде“,
с Костиом Анџелијем Радованијем, 1974.*

*Ликовна колонија „Крушиница 1981“,
Босанска Крупа*

У музеју у Лондону

Са унуком Вучком, 1979.

Са студентима

С Трајанком на колонији у Осирошцу, Цазин, 1970.

*Са оцем Василијем, Нагорним и Меанцијом,
у Кареји, у испосници Свѣтог Саве, 1984.*

*На Бијеналу у Венецији – Ђелић, Вујаклија, Зарин, Олга Јеврић,
Карановић, Луковић, Каџић и Шиверћ, 1954.*

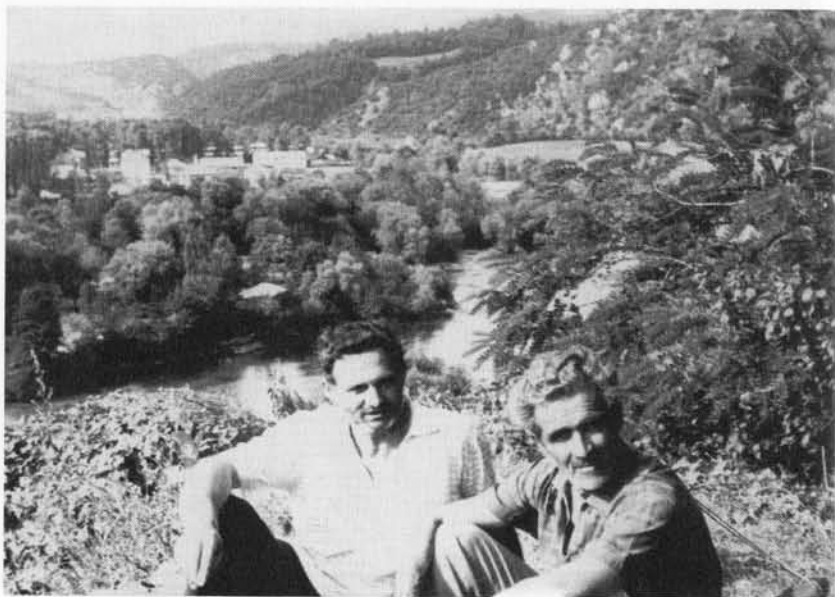

Са Свѣтомиром Арсићем Басаром на Шари, 1987.

Закуска на крају школске године у аџељеу Бошка Карановића

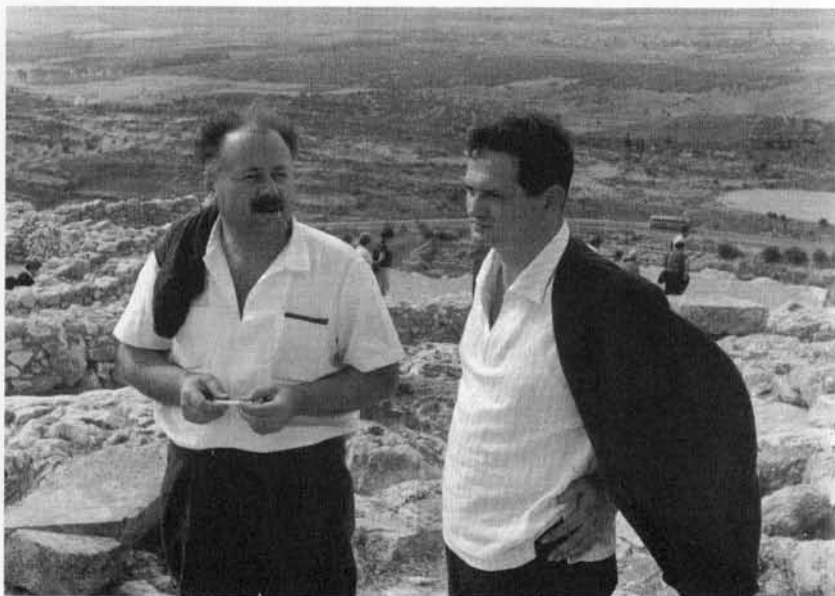

С Велишом Лековићем на Граду у Босанској Крупи, 1968.

*С Милорадом Вукановићем и Мишом Појовићем
на отварању изложбе „Каран и студенти“, 1985.*

*Са Стојаном Гелићем,
Микена, 1964.*

*На изложби колоније „Буцко Гаџо“,
са оснивачем и домаћином Јошком Галом, Београд, 1996.*

*С колегом Манојловићем, Михаилом Пејировом
и његовом суйругом Јеленом*

*50 година Графичког колективa,
ошварање изложбе „Арше“, 1999.*

Грајанка са Рођом, акваинија и бакројис, 1948.

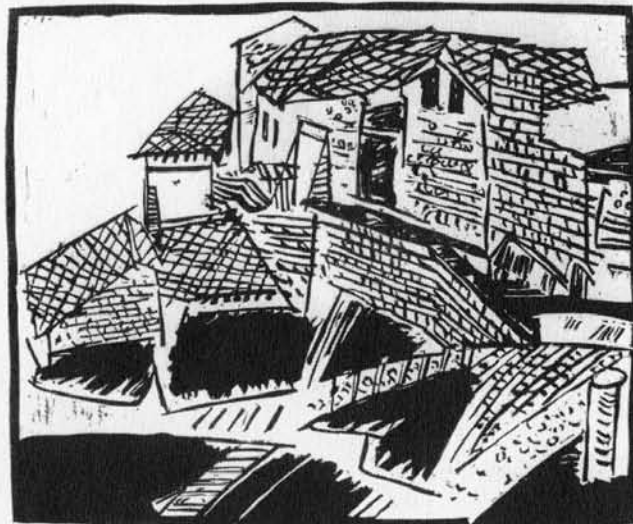
Мајка чешља вуну, црњеж бајцом, 1943.

Бака Родна куйа Банеиџа, црњеж бајцом, 1950.

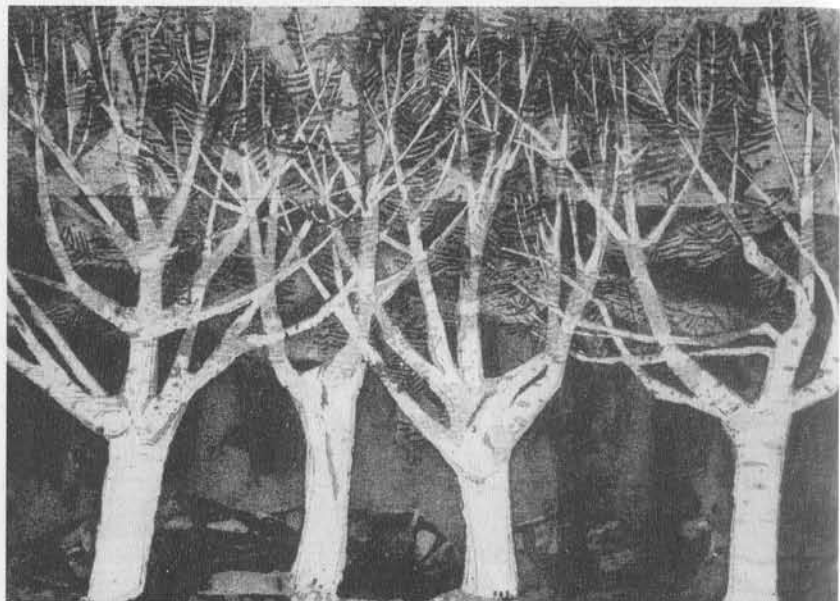

Глава девојке, акваиниџа, 1957.

Почиџељу на камену, дрворез, 1983.

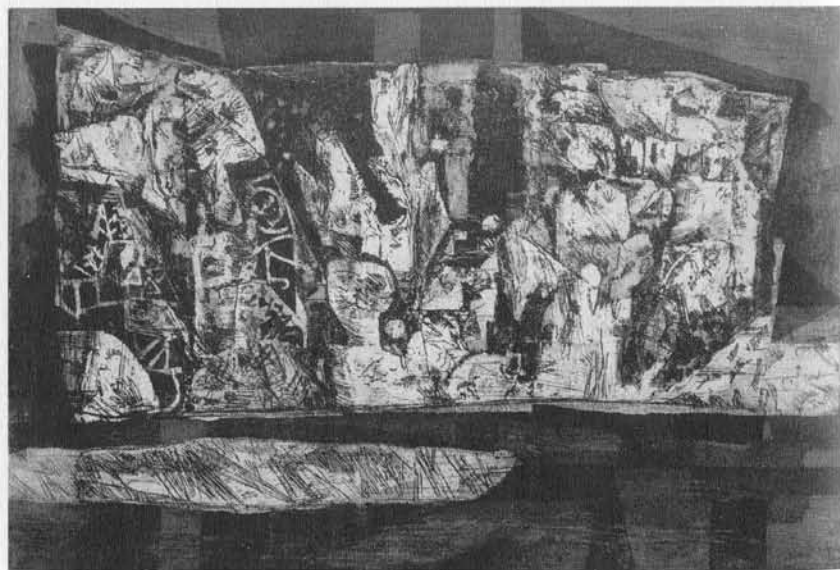

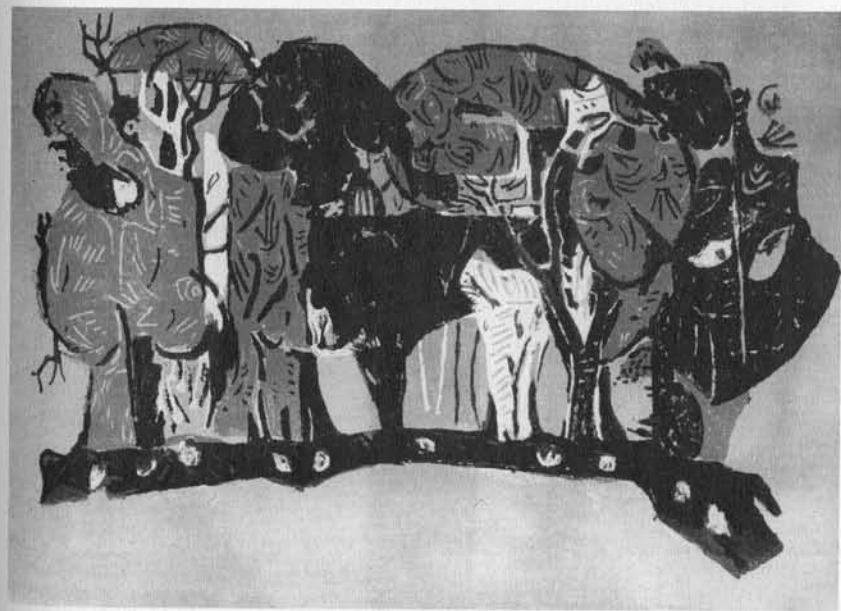
Тойоле у Булевару војводе Мишића, аквајингија, 1957.

Пијаца у Будви, аквајингија, 1953.

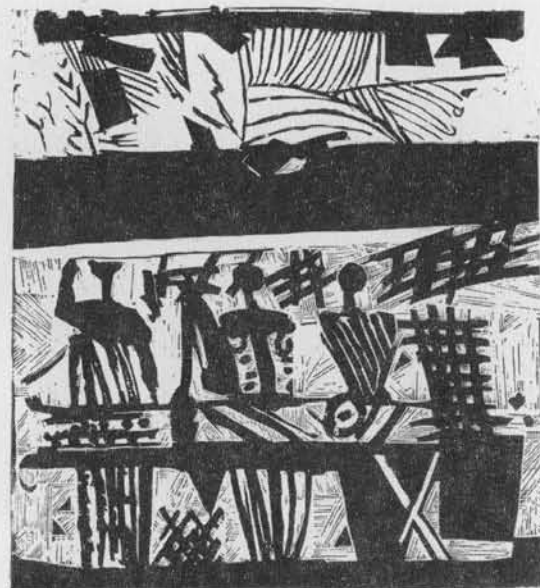
Обала II, аквајингија и бакројис, 1959.

Тойчидер, литографија, 1957.

*У часї йесника Ивана Горана Ковачића,
акваїтїниа и бакройис, 1970.*

На йлацу, лїнорез, 1955.

Мрїви Грк (дейаль), лїногравура

Сребрна грана, аквајинија, 1970.

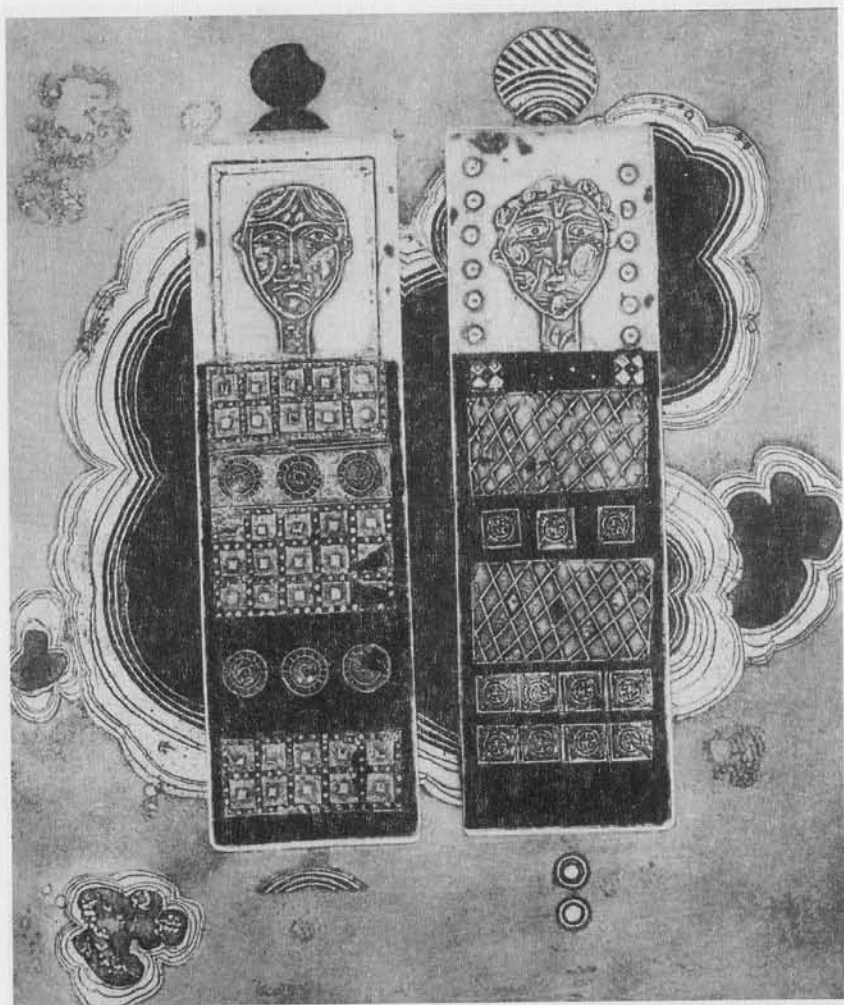

Манастир Прохор Пчињски, уље, 1990.

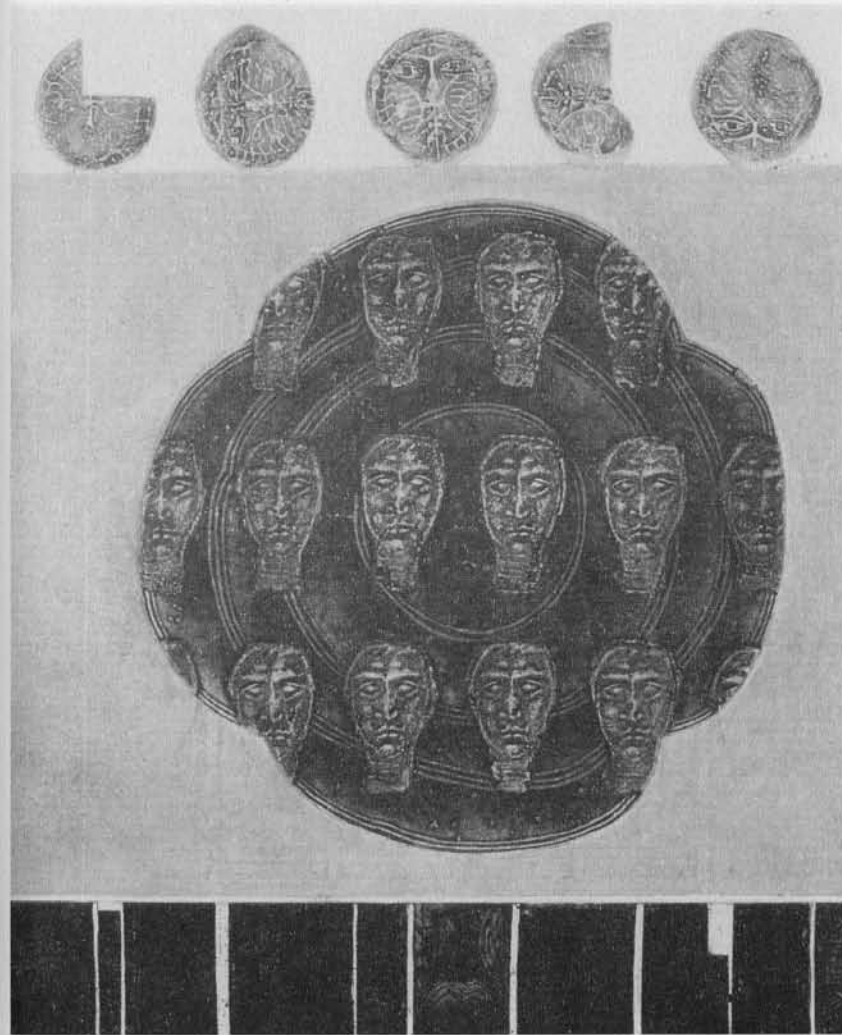

Пећка патријарија, уље

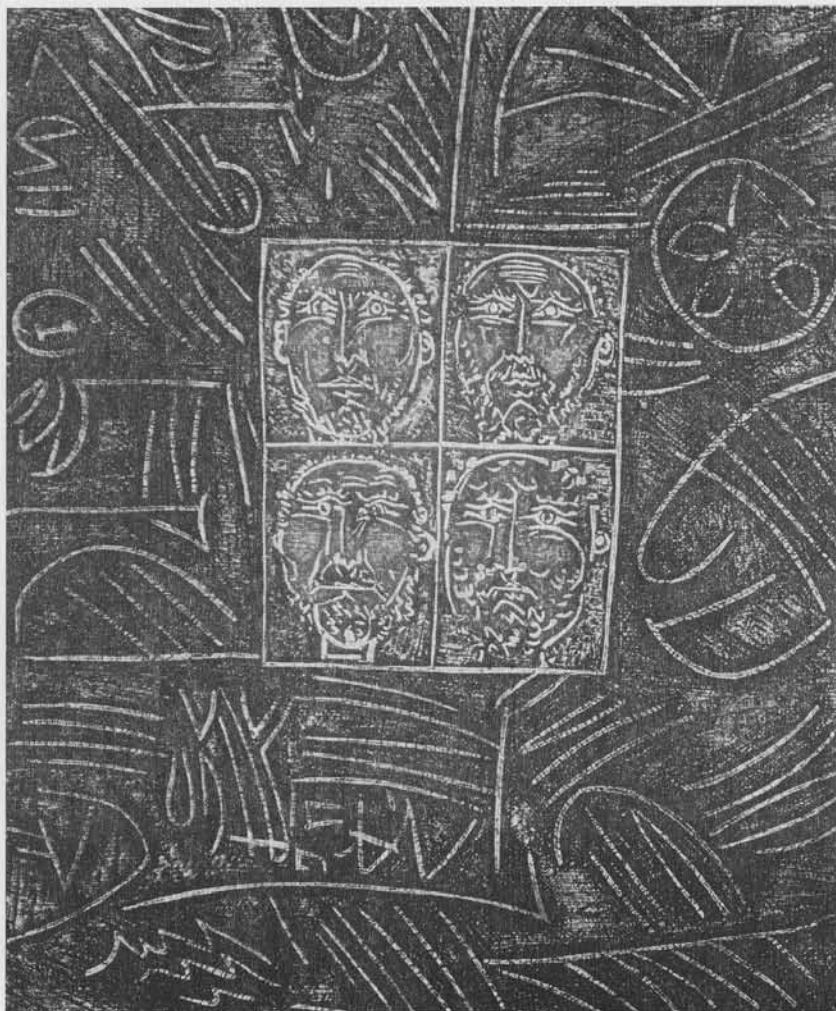

Пијетални њано за Српску Јасеницу, комбинована њехника, 1970.

Пијетални њано за Босанску Крајину, комбинована њехника, 1970.

Библијски старији, линогравура, 1967.

Милош Јевтић

Хтели бисмо сада да Вас подстакнемо да говорите и о ширим и актуелним темама. Да почнемо од графике. Каково значење, какве могућности и какав положај има данашња графика? Да ли наша графика и сада иде у корак са светском? Заправо, да ли је графика осигурала равноправно место у целини ликовне уметности? Ко су, према Вашим увидима, најзначајнији представници српске и, тачније, београдске графичке школе? Да ли је тржиште графике, које је, очито, развијеније од тржишта скулптура или слика, тако успостављено због популарнијих цена графичких листова, или, можда, због неких других разлога, посебно пријемчивости, тематике и слично? Уосталом, како, и поред свега тога, гледате на све веће сумње у уметничку аутентичност графике, која, наводно због великих тиража, има мању уметничку вредност?

Бошко Карановић

Мислим да се графика изравнала – својим ликовним квалитетима, својим ликовним захватима и својим амбицијама – са оним што је сликарство било у Београду између два рата.

Графика је раније у Београду била у неком инфериорном положају. Истина, и пре рата је било изложби графике. Излагало је и по тридесет стваралаца. Међутим, то је било мало познато. Разлог је, вероватно, то што су се повремено графиком бавили и сликари.

Ситуација се променила после рата, а корен и колевка налазе се на Академији.

Сада могу слободно испричати оно због чега су ме оптуживали на Академији – „Ти правиш заклету графичаре!“ Не, није тако. Графиком се баве и сликари и графичари. Проблематика је иста, само су средства различита...

При томе, посебно бих додао да се једно средство не може имитирати другим средством. Најбољи је доказ оно што се десило са репродукцијом слика у сито штампи.

Бошко Карановић

Хвала и Вама што сте ми омогућили – зналачким питањима – да говорим о себи и свом раду, као и о актуелним темама.

Милош Јевтић

Хвала још једном.

Београд,
јануар 1996. године

Два пејзажа из Јелаинице код Ниша

Ада

Макиш, фабрика „Пролетер“, уље, 1950.

Манастир Поганово, 1994.

Чукарничка њадина, уље, 1951.

Унук Вук, уље, 1985.

Ада на Уни. Ракаши, уље, 1988.

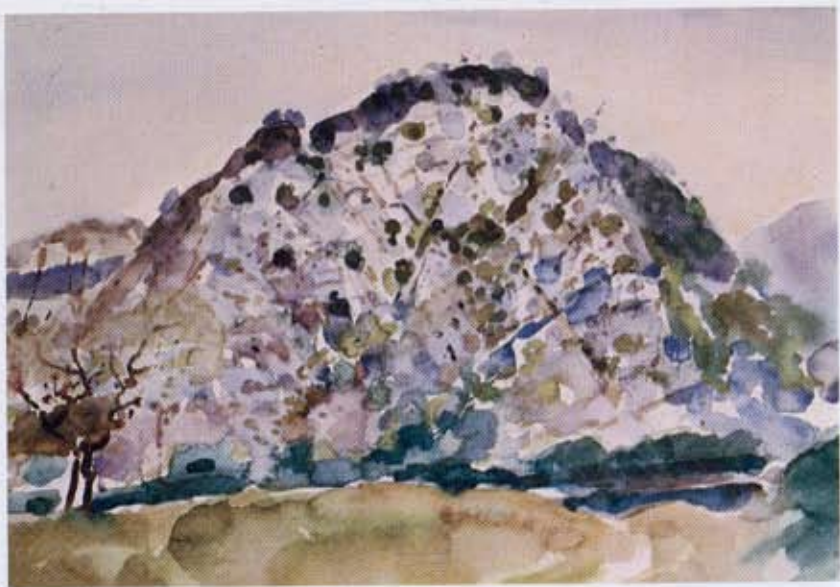

Унук Бошко, уље, 1986.

Крошња шойоле у цвајџу, аквајинија, 1985.

Над Нерейџвом, акварел, 1987.

Уна сања аду, Ракапи, уље, 1985.

Маслине, Уранојолис, уље, 1976.

Крушица, Босанска Крупа, уље, 1976.

Источна калдрма Београда, уље, 1980.

Буџко Гањо, Суботица, уље, 1994.

Чукарчка падина II, уље, 1951.

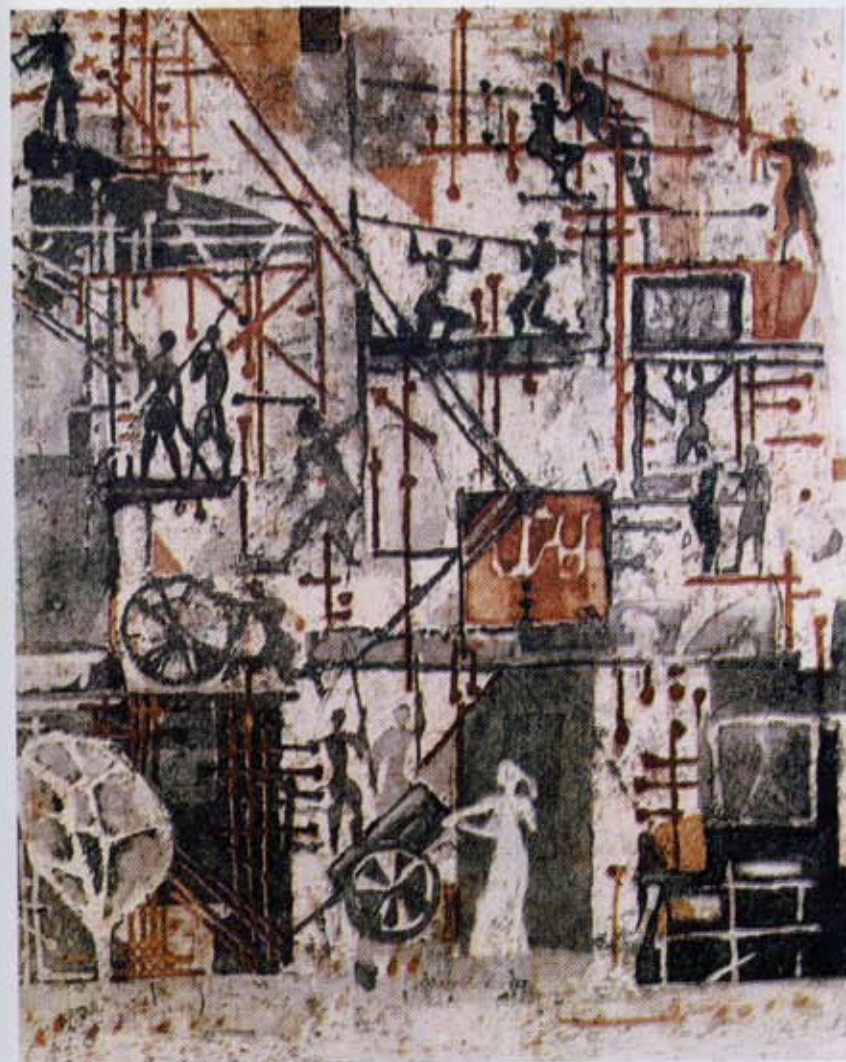

Тойоле код Господарске механе, дрворез, камеја, 1975.

Крушица II, уље, 1976.

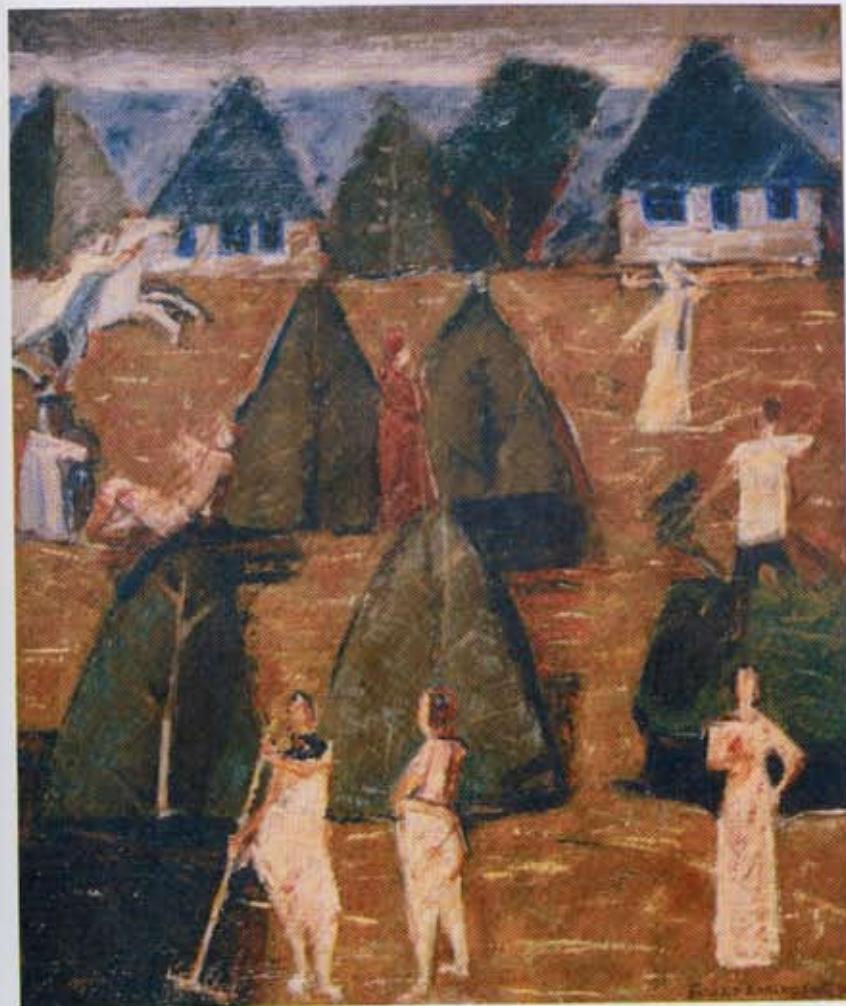

Изградња сајмиштва у Београду, аквајинција, 1958.

Херцегов њано, акваинтѝа, 1967.

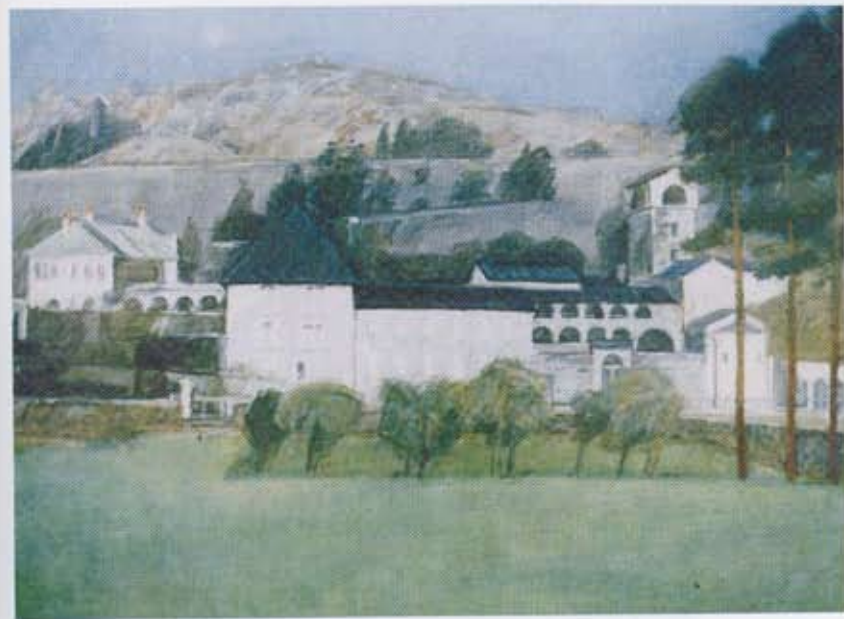

Ojasa, Sheyuhu, 1994.

Угађено огњаштје, дејтаљ сјоменика у Босанској Крупи, мозаик, 1972.

Пејшћки манастир, уље, 1994.

Мост на Црном језеру, дејтаљ сјоменика, мозаик, 1972.

Охрид, уље, 1960.

Карџон за тајисерију, премиера, 1999.

Тајисерија, „Аијеље 61“, 1997.

Колекција
Одговори

До сада објављено:

1. ОДГОВОРИ
2. МУЗИКА ИЗМЕЂУ НАС
3. ДОБА КЊИГЕ
4. КОНЗИЛИЈУМ
5. ВРЕМЕ МЕДИЦИНЕ
6. РАЗГОВОРИ СА ПАВИЋЕМ
7. ОВАКО ГОВОРИ МАТИЈА
8. ЧАРОБНИ ФЕЊЕР БРАНКА ЋОПИЋА
9. ТРИ ВЕЧЕРИ СА СИМОВИЋЕМ
10. СА СВЕТКИМ СЛАВИСТИМА
11. ЖИВА РЕЧ МИЛОРАДА ЕКМЕЧИЋА
12. ОЧИ У ОЧИ СА СЕЛЕНИЋЕМ
13. СУОЧАВАЊА СА ЋЕЛИЋЕМ
14. ИСТОРИЧАРИ
15. СВЕТОВИ МИЛИЋА ОД МАЧВЕ
16. ДВА РАЗГОВОРА СА ЉУБИЦОМ СОКИЋ
17. ПРИСУСТВА ЕРИХА КОША
18. ЉУБОМИР ТАДИЋ О СЕБИ И ВРЕМЕНУ
19. ХАРМОНИЈЕ ПЕТРА МЛАДЕНОВИЋА
20. СА МИЋОМ ПОПОВИЋЕМ
21. ЦИРКУС АЛЕКСАНДРА ЛУКОВИЋА
22. БЕЛИНЕ ЦВЕТКА ЛАИНОВИЋА
23. ДЕСАНКИНА КАЗИВАЊА (2 издања)
24. КОНТРАСТИ ОТА ЈОВАНА ЛОГА